

Warszawa, dnia 17 stycznia 2023 r.

Wg rozdzielnika

STANOWISKO

ZWIĄZKU PRACODAWCÓW BRANŻY INTERNETOWEJ INTERACTIVE ADVERTISING BUREAU POLSKA (IAB POLSKA) ORAZ KONFEDERACJI LEWIATAN W/S PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O PRAWIE AUTORSKIM I PRAWACH POKREWNYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW (UC103) Z DNIA 4 STYCZNIA 2023 ROKU

Szanowni Państwo,

W związku z przedstawieniem nowego projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 stycznia 2023 r., trwającymi konsultacjami międzyresortowymi oraz z uwagi na fakt, że obecny projekt nie obejmuje swoim zakresem zmian postulowanych przez IAB Polska, Polską Izbę Informatyki i Telekomunikacji, Konfederację Lewiatan, Krajową Izbę Gospodarczą Elektroniki i Komunikacji zgłaszanych w stanowisku z dnia 29 listopada 2022 r., **IAB Polska oraz Konfederacja Lewiatan pragną ponowić uwagi zgłaszane już wcześniej do projektu z dnia 17 listopada 2022 r. oraz wyrazić głębokie ubolewanie faktem, iż projektodawca nie uwzględni w toku prac nad projektem uwag zgłaszanych** przez przedsiębiorców, którzy będą bezpośrednimi adresatami nowych regulacji. W szczególności podkreślamy, że zgłaszane uwagi dotyczą zmian, które mogą stanowić zagrożenie dla efektywnego działania rynku, swobody zawierania umów, a przede wszystkim wykraczających poza zakres implementacji dyrektywy. IAB Polska stanowczo sprzeciwia się procedurze dodawania do projektu zmian o charakterze fundamentalnym, dotyczących systemowych rozwiązań, które kreują nowe prawa i obowiązki dla tysięcy podmiotów na bardzo późnym już etapie jego procedowania w wyniku wniosku jednej z organizacji uczestniczących w konsultacjach, bez wysłuchania i zderzenia tych postulatów z pozostałymi głosami rynku wyrażanych w ramach konsultacji społecznych oraz dokonania rzetelnej oceny skutków takiej nowej regulacji. Szczególnie niepokojący jest fakt, że projektodawca zdaje się nie brać pod uwagę postulatów zgłaszanych przez jedne z największych organizacji działających na rynku, wyrażających głosy podmiotów, na które dodawane w projekcie zmiany będą bezpośrednio oddziaływać. Poniżej przekazujemy uwagi do projektu z dnia 4 stycznia 2023 r., będące w znacznej części podtrzymaniem uwag zgłaszanych do projektu z dnia 17 listopada 2023 roku. Jednocześnie zastrzegamy możliwość dalszego zgłaszania uwag w toku dalszych prac nad projektem.

I. **Uwagi do zmian dodanych w projekcie z dnia 4 stycznia 2023 r.:**

Dodany w art. 22³ ust. 2 projektu z dnia 4 stycznia 2023 r. obowiązek niezwłocznego informowania usługobiorcy o każdym przypadku uniemożliwienia dostępu do zamieszczonego przez niego utworu, zablokowania dostępu lub usunięcia utworu przez dostawcę usług udostępniania treści online (dalej: „d.u.u.t.o”) nie wynika bezpośrednio z art. 17 Dyrektywy DSM, którego implementację ma zapewnić m. in. art. 22³ projektu. W uzasadnieniu projektu z dnia 4 stycznia 2023 r. nie uzasadniono potrzeby dodania do art. 22³ ust. 2, a jedynie wskazano, że ustęp taki został do projektu dodany. Dodany ust. 2 wykracza poza zakres dyrektywy DSM, a projektodawca nie uzasadnia dostatecznie nowych zmian w projekcie. **W związku z powyższym wnioskujemy o wykreślenie z projektu art. 22³ ust. 2.**

II. **Ponowienie uwag zgłaszanych we wspólnym stanowisku IAB Polska, Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji, Konfederacji Lewiatan, Krajowej Izby Gospodarczej Elektroniki i Komunikacji z dnia 29 listopada 2022 r.:**

1. **Projektowany art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5 – uwagi dotyczące wprowadzenia bezpośredniego:**

Aktualne zmiany w zakresie definicji nadawania i reemisji sprawiają, że jedna czynność rozpowszechniania utworów, przekazywanych między nadawcą a operatorem (reemitentem) w drodze wprowadzenia bezpośredniego, będzie kwalifikowana jako korzystanie z utworu na dwóch odrębnych polach eksploatacji, co jest sprzeczne z założeniami ustawodawcy unijnego. Jedną z podstawowych zasad prawa autorskiego jest kwalifikowanie jednej czynności korzystania z utworu jako jednego pola eksploatacji. Zgodnie z powyższym, prawodawca unijny, w oparciu o wyrok TSUE, przesądził, że rozpowszechnianie programów telewizyjnych w modelu wprowadzenia bezpośredniego stanowi pojedynczą czynność korzystania z utworów (publicznego ich udostępniania). Tymczasem, w aktualnym projekcie ustawy nowelizującej prawo autorskie, pojedyncza czynność rozpowszechnienia utworów (z wykorzystaniem bezpośredniego wprowadzenia) została objęta zakresem dwóch odrębnych pól eksploatacji: nadawania i reemisji. W konsekwencji, aktualnie zaproponowane definicje nadawania i reemisji nie tylko wprowadzają chaos prawny, ale także będą mieć dotkliwe implikacje biznesowe m.in. prowadzących do podwójnego obciążenia uczestników rynku (nadawcy i operatora) opłatami za pojedynczą czynność korzystania z utworów. Jak wskazano powyżej, nowelizacja jest niezgodna z kierunkiem wskazanym przez ustawodawcę unijnego, który oczekiwał, że **Państwa Członkowskie wypracują zasady podziału odpowiedzialności i opłat między nadawcami a operatorami** za pojedynczą czynność korzystania z utworów, a nie będą ich dublować.

Wniosek:

W związku z powyższym, wnosimy o wykreślenie końcówki definicji dotyczącej reemisji i stanowiącej, że reemitowanie obejmuje także program otrzymywany w drodze wprowadzenia bezpośredniego:

„art. 6 ust. 1 pkt. 5 reemitowaniem utworu jest jego rozpowszechnianie przez inny podmiot niż pierwotnie nadający lub pod którego kontrolą i na którego odpowiedzialność takie pierwotne nadawanie jest prowadzone, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej oraz równoczesnego i integralnego przekazywania tego programu do

powszechnego odbioru, niezależnie od sposobu, w jaki reemitent otrzymuje sygnał umożliwiający mu reemisję, ~~w tym programu nadawanego drogą wprowadzenia bezpośredniego;~~”

2. Projektowany art. 6 ust.1 pkt 23 – uwagi dotyczące dodatkowej usługi online:

Zaproponowana w projekcie definicja *dodatkowej usługi online* została niesłusznie zawężona do utworów będących „audycjami”, podczas gdy powinna obejmować wszystkie utwory znajdujące się w programie telewizyjnym lub radiowym. Ustawodawca unijny definiował dodatkową usługę online odnosząc ją do pojęcia „programów telewizyjnych lub radiowych”, bo wszystkie utwory znajdujące się w programie mogą być przedmiotem dodatkowej usługi online. Zgodnie z art. 4 pkt. 6 Ustawy o radiofonii i telewizji programem jest uporządkowany zestaw audycji, przekazów handlowych lub innych przekazów, rozpowszechniany w całości, w sposób umożliwiający jednoczesny odbiór przez odbiorców w ustalonym przez nadawcę układzie. Zarówno audycje jak i przekazy, w tym przekazy handlowe, mogą być utworami w rozumieniu prawa autorskiego. Zatem, ograniczenie definicji dodatkowej usługi online wyłącznie do audycji stworzy sytuację gdzie, do części utworów (audycje) w ramach jednego programu stosowana będzie zasada państwa pochodzenia a do części (np. przekazy handlowe – reklamy) nie. Intencją ustawodawcy unijnego było jednolite traktowanie wszystkich utworów składających się na program telewizyjny i mogących stanowić przedmiot dodatkowych usług online. Aktualnie proponowane brzmienie odnoszące się wyłącznie do audycji będzie prowadzić do chaosu interpretacyjnego i związanej z nim niepewności i niepotrzebnych sporów.

Wniosek:

W związku z powyższym wnosimy o uzupełnienie definicji dodatkowej usługi online także o „przekazy” (w tym przekazy handlowe), które są równorzędnymi składowymi programów radiowych lub telewizyjnych:

„art. 6 ust. 1 pkt. 23 dodatkową usługą online jest usługa dostarczana w systemie teleinformatycznym w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, polegająca na przekazywaniu do powszechnego odbioru przez organizację radiową lub telewizyjną lub pod jej kontrolą i na jej odpowiedzialność, audycji **lub przekazów** telewizyjnych lub radiowych równocześnie z ich nadawaniem lub w określonym czasie po ich nadaniu przez tę organizację oraz na przekazywaniu do powszechnego odbioru wszelkich materiałów dodatkowych w stosunku do takiego nadania, które wzbogacają lub w inny sposób poszerzają nadawane audycje, w szczególności przez zapowiedzi, uzupełnianie lub ocenę treści danej audycji.”

„Art. 6². 1. Rozpowszechnianie przez organizację radiową lub telewizyjną drogą przewodową lub bezprzewodową utworów odnoszących się do:

- 1) audycji **lub przekazów** radiowych,
- 2) audycji **lub przekazów** telewizyjnych o charakterze informacyjnym, publicystycznym lub będących jej własnymi produkcjami w całości przez nią finansowanymi

– w ramach świadczenia dodatkowej usługi online, jak również zwielokrotnianie takich utworów, niezbędne w celu świadczenia takiej dodatkowej usługi online, umożliwienia dostępu do niej lub korzystania z niej w odniesieniu do audycji **lub przekazów**, o których mowa w pkt 1 i 2, uznaje się, do celów wykonywania praw autorskich dotyczących tych czynności, za mające miejsce wyłącznie w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w którym organizacja radiowa lub telewizyjna posiada swoje główne przedsiębiorstwo.”

3. Projektowany art. 70 ust. 21¹ – wprowadzenie dodatkowego uprawnienia dla twórców i wykonawców (dot. publicznego udostępniania utworu audiowizualnego na żądanie)

Ponownie wskazujemy, że wprowadzenie zmian w art. 70 ust 2¹ pkt 5 projektu upapp nie znajduje podstaw w zakresie implementowanej dyrektywy. Właściwa implementacja art. 18 Dyrektywy DSM jest już obecnie uregulowana w art. 43 ust. 2 ustawy upapp. Art. 18 Dyrektywy DSM, wprowadza ogólną zasadę odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia twórców, która w ustawie upapp przekłada się na ogólną zasadę odpłatności umów dotyczących autorskich praw majątkowych. Dyrektywa nie dotyczy kwestii wynagrodzenia uzyskiwanego z tytułu wyświetlania utworu audiowizualnego w kinach, najmu i publicznego odtwarzania egzemplarzy danego dzieła, nadawania utworu w telewizji lub reprodukcji dzieła na własny użytek osobisty, gdzie partycypującymi w takim wynagrodzeniu pozostają współtwórcy dzieła audiowizualnego oraz artyści wykonawcy. Tym samym Dyrektywa nie daje podstaw do rozszerzenia zakresu art. 70 ust. 2¹,

Wbrew art. 18 Dyrektywy proponowana zmiana sprawia, że wynagrodzenie dla twórców i wykonawców, zamiast być „stosowne i proporcjonalne” do korzyści wynikających z korzystania z utworu, z uwzględnieniem zakresu udzielonego prawa” stanie się nieproporcjonalnym obciążeniem podmiotów świadczących audiowizualne usługi medialne na żądanie, w szczególności w zakresie produkcji własnych udostępnianych na wyłączność w serwisie podmiotu zlecającego produkcję danego utworu audiowizualnego. Dodatkowe wynagrodzenie wprowadzone w proponowanym art. 70 w ust. 2¹ pkt. 5 upapp. stanowi kolejną daninę płatną przez podmioty świadczących audiowizualne usługi medialne na żądanie, które nie dosyć, że ponoszą pełne ryzyko biznesowe produkcji, odprowadzają opłaty na rzecz PISF, to także będą zobowiązane do zapłaty dodatkowego wynagrodzenia mimo zapłaty wynagrodzenia za udział w produkcji i przeniesienie prawa do wkładów twórczych lub praw pokrewnych artystów wykonawców w wysokości i według uzgodnionych przez strony zasad.

Propozycja zmieniająca w tak istotnym zakresie reguły funkcjonowania rynku wymaga przede wszystkim rzetelnej analizy ekonomicznej oraz pogłębionej dyskusji, w której udział wezmą wszyscy przedstawiciele rynku.

Wniosek:

Projektowany przepis art. 70 ust. 2¹ pkt 5 powinien zostać usunięty z tekstu ustawy nowelizującej upapp.

4. Projektowany art. 86¹ upapp

Projektodawca nieoczekiwanie uwzględnił uwagę zgłoszoną w toku konsultacji i w nowym art. 86¹ upapp planuje wprowadzić do polskiego systemu prawnego nieznane dotąd niezbywalne prawo do wynagrodzenia dla wykonawców utworów muzycznych i słowno-muzycznych.

Należy wyraźnie podkreślić, że temat ten wykracza poza zakres implementacji dyrektywy. Jak dotąd podobne rozwiązania nie obowiązują nigdzie na świecie, poza znacznie bardziej ograniczonym prawem dopiero wprowadzonym w Belgii. Warto też odnotować, że dyskusja na temat możliwości wdrożenia takiego prawa odbyła się już w Chorwacji, na Litwie, we Włoszech, Estonii, Łotwie i Szwecji. W wyniku przeprowadzanych analiz i symulacji idea ta została w tych krajach odrzucona z uwagi na fakt, że wprowadzenie prawa do dodatkowego wynagrodzenia stanowiłoby zagrożenie dla efektywnie działającego rynku i zagrożenie dla swobody zawierania umów, ponadto wynikał z niej wniosek, iż rzeczywistymi beneficjentami takiego prawa byłyby OZZ reprezentujące artystów wykonawców, a nie sami artyści. Dodatkowo narzucenie obowiązkowego pośrednictwa OZZ skutkowałoby dodatkowymi kosztami poboru i repartycji, które ostatecznie obciążłyby artystów.

Projektowane prawo ma niezwykle szeroki zakres i obejmuje wszystkich przedsiębiorców dokonujących publicznego udostępnienia utworów muzycznych w Polsce - w tym platformy udostępniania treści (obciążone właśnie na mocy implementacji art. 17 Dyrektywy obowiązkiem licencjonowania treści), platformy streamingowe (ponoszące opłaty licencyjne na rzecz uprawnionych), portale internetowe i inne.

Przepis ten pojawił się w projekcie na późnym etapie w wyniku uwzględnienia uwagi jednej z organizacji uczestniczących w konsultacjach. Taki tryb przyjmowania fundamentalnych, systemowych rozwiązań, kreujących nowe prawa i obowiązki dla tysięcy podmiotów, nie powinien mieć miejsca. **Tak istotne rozwiązania, nie mające oparcia w prawie UE, powinny być poprzedzone szczegółowymi analizami skutków regulacji, co jest wyraźnie określone w rządowym dokumencie „Wytyczne do przeprowadzania oceny wpływu i konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego”.** Tryb przyjęcia tego przepisu należy, mając na uwadze jego skutki finansowe i organizacyjne dla przedsiębiorców, należy uznać za niedopuszczalny. Wprowadzenie podobnego rozwiązania powinno być bezwzględnie poprzedzone pełną i szczegółowo analizą wpływu oraz szeroko skonsultowane z partnerami społecznymi.

Wniosek:

Projektowany przepis art. 86¹ powinien zostać usunięty z tekstu ustawy nowelizującej upapp.

5. Termin wejścia w życie przepisów

Z punktu widzenia podmiotów gospodarczych zobowiązanych do wdrożenia zmian wynikających z nowych przepisów, zaproponowany w projekcie termin 30 dni zmian jest nierealny. Przepisy pociągają za sobą m.in. konieczność renegotjacji umów, zawierania nowych umów, co w okolicznościach tak silnej presji czasowej skutkuje dodatkowo daniem nieuzasadnionej przewagi negocjacyjnej niektórym podmiotom, zaburzając zasadę równowagi stron umowy. Także przygotowanie się do spełnienia obowiązków informacyjnych wobec

uprawnionych wiąże się z istotną ingerencją w systemy informatyczne przedsiębiorstw, co przy powszechnym braku specjalistów IT i mnogości innych projektów (w tym wynikających z regulacji) jest mocno problematyczne.

Wniosek:

Wnioskujemy o wydłużenie vacatio legis do 6 miesięcy, a jeżeli nie byłoby to możliwe przynajmniej do 3 miesięcy.

Z poważaniem,

Włodzimierz Schmidt – Prezes Zarządu, Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska

Maciej Witucki – Prezydent, Konfederacja Lewiatan

Otrzymują:

1. Pan Mateusz Morawiecki – Prezes Rady Ministrów, Minister cyfryzacji
2. Pan Janusz Cieszyński – Sekretarz Stanu, KPRM
3. Pan Piotr Gliński - Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
4. Pan Szymon Sękowski vel Sęk - Minister do spraw Unii Europejskiej
5. Pani Karolina Ostrzyniewska – Sekretarz Komitetu do Spraw Europejskich
6. Pan Waldemar Buda – Minister Rozwoju i Technologii
7. Pani Katarzyna Falkowska – Gołębowska – Dyrektor, Departament Prawa Autorskiego i Filmu, MKiDN
8. Pani Natalia Matyba – Zastępca Dyrektora, Departament Polityki Cyfrowej, KPRM
9. Pani Marianna Sidoroff – Dyrektor, Departament Gospodarki Cyfrowej, MRiT